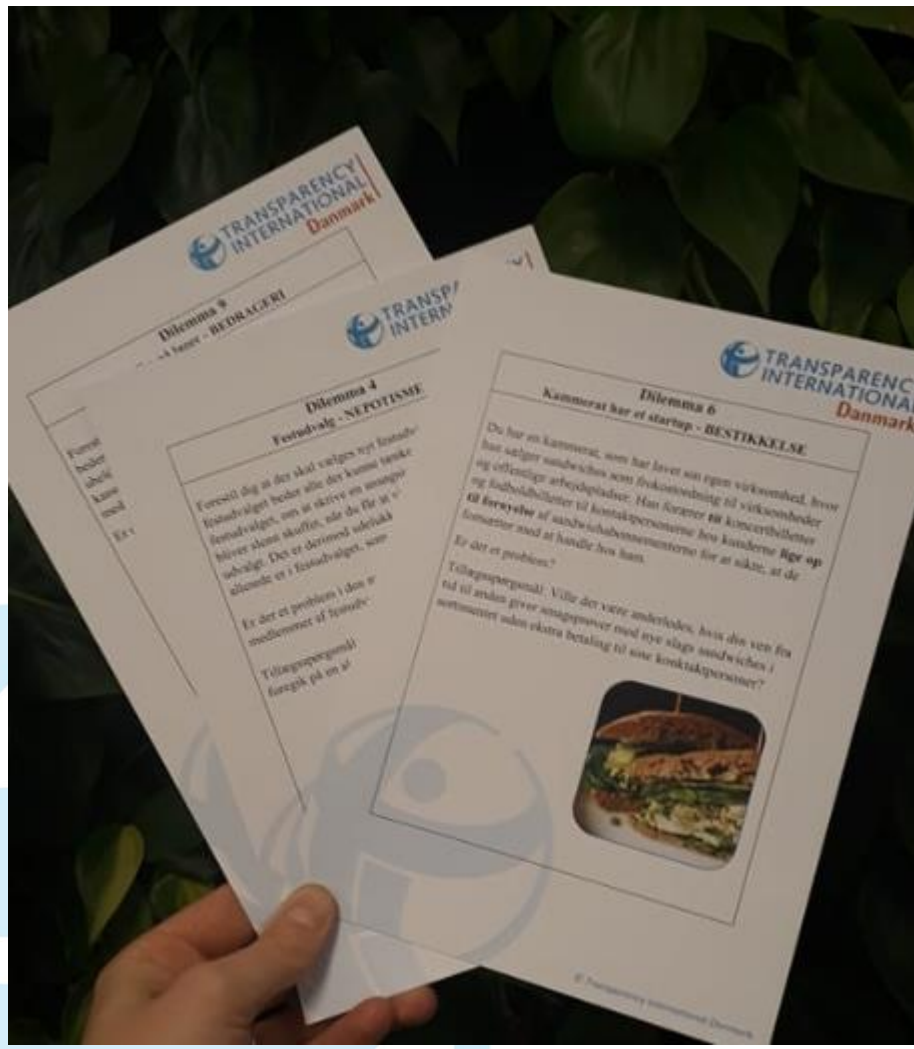

Undervisningsmateriale om korrupsion

Transparency International Danmark

Oversigt over materialet

Generelt introduktion til undervisningsmaterialet	3
Kort om Transparency International	3
Korruption i Danmark og definitionen på korruption	3
Hvorfor er korruption et problem?	4
Undervisningsmaterialet	4
Kontaktinformationer	5
Video: “Syv Spørgsmål om Korruption”	6
Vejledning til spillet ”Korruptiland”	7
Vejledning til dilemmakort	10
Afrundning	10

Generelt introduktion til undervisningsmaterialet

Kære underviser

Tusinde tak for, at du har valgt at sætte fokus på korruption og har valgt at anvende vores undervisningsmateriale.

Kort om Transparency International

Transparency International Danmark (TI-DK) er den danske afdeling af den globale, partipolitiske uafhængige NGO, Transparency International (TI), hvis overordnede formål er at bekæmpe korruption og bestikkelse i verden. TI-DK arbejder for at øge befolkningens bevidsthed om og støtte til arbejdet mod korruption, samt styrke åbenheden og gennemsigtigheden i samfundet. TI-DK påvirker desuden myndighederne, både nationalt og internationalt, for at sikre en effektiv lovgivning og politik mod korruption. TI-DK er hovedsageligt baseret på frivillig arbejdskraft, idet bestyrelsen består af op til 8 bestyrelsesmedlemmer, der alle arbejder frivilligt. Bestyrelsen assisteres af et lille sekretariat. Derudover har TI-DK en frivilligruppe, der hjælper ifm. arrangementer, undersøgelser og diverse opgaver for organisationen.

Korruption i Danmark og definitionen på korruption

Danmark er efter alt at dømme et af de mindst korrupte lande i verden. Hvert år udgiver Transparency International et indeks over opfattelsen af hvor megen korruption, der er i forskellige lande. Dette indeks kaldes Corruption Perceptions Index (CPI). I alle de år, Danmark har optrådt på den liste, har det ligget helt i toppen som et af de lande i verden med mindst korruption sammen med de øvrige nordiske lande. Vi har dog set et stigende antal af sager, der involverer korruption, hvilket tyder på, at det er gavnligt at sætte yderligere fokus på problemet. Mange danskere er ikke klar over, hvad korruptionsbegrebet dækker over, eller hvorfor det er så stort et problem. Mange danskere tænker, at korruption ikke er noget, der sker i Danmark, og kun forekommer i form af bestikkelse eller afpresning. Ved at snakke om korruption, kan vi blive mere bevidste om, hvad det er, og hvordan vi kan være med til bekæmpe det som almindelige borgere.

Transparency International definerer korruption som: *“misbrug af betroet magt for egen vindings skyld”*. Ordet *“egen”* skal forstås bredt, så det også kan omfatte en gruppe af fysiske eller juridiske personer, ligesom ordet *“vinding”* kan omfatte penge, værdier eller andre fordele.

Korruption har flere former for underbegreber såsom bestikkelse, afpresning, smørelse, underslæb, bedrageri og nepotisme. Du kan læse mere om de forskellige former her: <http://transparency.dk/korruption/definition/>.

Hvorfor er korruption et problem?

Globalt set er korruption en af de væsentligste barrierer for økonomisk vækst og social udvikling. Korruption er et problem, fordi det skaber ugenomsigtighed, udvander tilliden til demokratiets vigtigste institutioner og bryder med fundamentale lighedsprincipper.

Studier viser, at korruption øger ulighed i samfundet, når velstillede og ressourcestærke borgere med gode forbindelser tilgodeser sig selv på bekostning af de i forvejen mindre bemidlede. I mange udviklingslande er korruption medvirkende til at støtte en korrupt magtelite, som fastholder de fattigste i en håbløs situation. Endelig er korruption en medvirkende årsag til en lang række af udviklingslandenes sociale og miljømæssige problemer. Det skyldes ikke mindst, at myndighedspersoner nogle gange kan betales for at se igennem fingre med klare overtrædelser af miljø- og arbejdsmiljøregler.

Undervisningsmaterialet

I denne pakke finder du vores undervisningsmateriale, som består af tre dele: en video, et korruptionsspil og dilemmakort. Materialet er som udgangspunkt udviklet til at anvendes af elever på et gymnasialt niveau, men elementer kan anvendes af andre aldersgrupper.

Du kan vælge at anvende alle tre dele eller blot de elementer, du finder interessante.

1. Video

Vores korte video kan give en god introduktion til, hvad korruption er. Det er dermed en god introduktion til samfundsproblemet. (ca. 15 min. selve videoen tager 10 min.)

2. Brætspil

Brætspillet giver deltagerne en god fornemmelse af, hvordan det er at agere som virksomhed i en korrupt verden. (ca. 25 min.)

3. Dilemmakort

Dilemmakortene er udviklet med henblik på at vise, hvordan korruption kan komme til syne i forskellige hverdagssituationer. (ca. 20 min.) har

Vi foreslår, at videoen vises som en introduktion til jeres forløb om korruption. Herefter kan det være en fordel at tage en opfølgende snak i fællesskab om de vigtigste pointer og eventuelle spørgsmål.

Efterfølgende kan klassen deles ud i grupper af ca. 4-6 personer. I disse grupper kan brætspillet og dilemmakortene anvendes. I kan eventuelt vælge at følge op efter hver aktivitet.

Vi foreslår, at der laves en fælles opsamling til sidst. Her kan det være relevant at tale om de vigtigste pointer ift. korrupsion og hvad, eleverne har lært (se 'Afrunding' til sidst i dokumentet).

Kontaktinformationer

Vi håber, at I finder vores materiale lærerigt og brugbart. I er meget velkomne til at skrive til os, hvis I skulle have nogle spørgsmål. Vi er også altid glade for at modtage ris og ros. Er I interesseret i at få os ud ifm. undervisningen om korrupsion kan dette også arrangeres. Henvendelser kan sendes til Sekretariatet@transparency.dk.

Med venlig hilsen

Natascha Linn Felix
Formand
Transparency International Danmark

Video: “Syv Spørgsmål om Korrupsion”

Videoen “Syv spørgsmål om korrupsion” er udviklet af Alpha Film og giver et godt indblik i korrupsion og de problematikker, der medfølger. Videoen kan ses på følgende link: <https://vimeo.com/210573331>. Filmen er lavet i 2016 med Corruption Perception Index fra 2016. Man kan se de opdaterede index på hjemmesiden.

Adskillige nationale og internationale undersøgelser og rapporter har de seneste år peget på områder, hvor Danmark ikke lever op til en række standarder og internationale forpligtelser, som påvirker Danmarks placering. Det gælder bl.a. lovgivningen omkring partistøtte og den manglende registrering af lobbyister. Vi ved i Danmark reelt ikke hvem, vores politikere mødes med og hvem, der finansierer dem. Det kan ikke undgå at underminere tilliden til de folkevalgte.

Videoen varer 10 minutter.

Vejledning til spillet ”Korruptiland”

Spillet er udviklet fra et virksomhedsperspektiv, hvor deltagerne agerer som virksomhed i et fiktivt korrupt land. Deltagerne vil blive bedt om at tage stilling til en række valg, som de kan tage på virksomhedens vegne. Vælger de at handle korrupt, får de en række fordele med øjeblikkelig virkning, men kan risikere at blive opdaget og straffet senere. Præcis som i den virkelige verden, så er det ikke til at vide, om man slipper af sted med at være korrupt, eller om det er smartest at handle etisk og lovgivningsmæssigt korrekt. Det er dermed ikke til at sige hvilken strategi, der fører til sejr.

Til spillet er der følgende elementer: en spilleplade, prøv-lykken-kort, sorte kort, politikort, penge og spilleregler. Alle disse dele er samlet under dokumentet ”Korruptiland”. Dvs. for at spille spillet, skal I blot printe dette dokument. Derudover skal der skaffes tre brikker til hvert spil og én terning. Spilreglerne kan ses på næste side. Der skal bruges ét eksemplar pr. korruptionsspil.

I spillet markeres en korrupt handling med, at man får et sort kort. De sorte kort illustrerer dermed en form for korruption. Det skal dog bemærkes, at der i den virkelige verden er stor variation på, om disse handlinger straffes, og hvorledes en eventuel straf tager form. Dette er en bemærkning, der med fordel kan deles med klassen under en afrunding af spillet.

Eksempel på korruptionssag i Danmark, som med fordel kan bruges i undervisningen: <https://www.berlingske.dk/virksomheder/millionboede-og-faengselsstraffe-i-atea-sagen-alle-tiltalte-kendt-skyldige>. Sagen omtales som Danmarkshistoriens største korruptionssag og er et eksempel på en sag, der har ledt til straf.

Nedenfor er formuleret spilleregler, som kan printes og gives til eleverne.

Korruptiland spilleregler

Som deltager agerer du som virksomhed i Korruptiland. Du vil som deltager blive bedt om at tage stilling til en række valg, som du kan tage på virksomhedens vegne. Vælger du at handle korrupt, får du en række fordele med øjeblikkelig virkning, men du kan risikere at blive opdaget og straffet senere. Præcis som i den virkelige verden, så er det ikke til at vide, om man slipper af sted med at være korrupt, eller om det er smartest at handle etisk og lovgivningsmæssigt korrekt. Det er dermed ikke til at sige hvilken strategi, der fører til sejr.

Det skal I bruge for at spille Korruptiland

- Mellem 3-9 personer (1-3 personer pr. hold)
- 1 terning
- 3 brikker – én til hvert hold
- Spilleplade, prøv-lykken-kort, sorte kort, politikort, papirpenge og spilleregler
 - Spilleplade, pengesedler, sorte kort, politikort og prøv-lykken-kort kan samlet printes fra dokumentet ”Korruptiland”. De fire sidstnævnte skal derefter klippes ud.

Hvordan spilles spillet?

I hvert spil kan der være tre hold. Vi anbefaler, at hvert hold består af 2-3 spillere. Hvert hold modtager 3300 guldmønter bestående af 2x1000 guldmønter, 2x500 guldmønter og 3x100 guldmønter. Der kan med fordel vælges én person til at styre banken.

Det første hold kaster terningen og rykker det antal felter, som terningen viser. Lander holdet på et blankt felt, trækkes der et prøv-lykken-kort. Kortet læses højt, og spillerne vælger en mulighed. Vælges der en korrupt handling, modtages et sort kort. Herefter går turen videre til næste hold.

Landes der derimod på et felt, der ikke er blankt, så skal instruktionerne fra nedenstående forklaringer følges.

NEDENSTÅENDE ER FELTER

Nyt varelager

Din virksomhed har brug for nye varer. Betal 2000 guldmønter eller stå over en omgang.

Ny arbejdskraft

Du har nu muligheden for at købe ny arbejdskraft til din virksomhed. Du har følgende muligheder:

- Lad være med at køb ny arbejdskraft og bliv stående.
- Betal 1000 guldmønter og ryk et felt frem
- Betal 2000 guldmønter og ryk to felter frem
- Betal 3000 guldmønter og ryk tre felter frem

Fængsel

Lander du på dette felt, ryger du en tur i fængslet, hvis du har et eller flere sorte kort. Du står over næste omgang. Har du ingen sorte kort, sker der ikke noget - turen går videre.

POLITIRAZZIA!

Politiet har afsløret dine korrupte handlinger. Betal 2000 guldmønter for hvert sort kort, du har. Kortene kan derpå afleveres til banken. Hvis du ikke har nok penge, rykker du i fængsel og sidder en omgang over.

Undersøgende journalistik

Journalister har afsløret dine korrupte handlinger. Hvis du har ét eller flere sorte kort, rykker du tilbage til start. Kortene kan derpå afleveres til banken.

Whistleblower

En af dine ansatte har afsløret dine korrupte handlinger. Ryk fire felter tilbage for hvert sort kort, du har. Kortene kan derpå afleveres til banken.

Definition: En whistleblower er en person, der afslører forhold inden for en virksomhed, organisation eller offentlig institution, som vedkommende anser som kritisable eller direkte ulovlige. Med andre ord er det en person, der "blæser i fløjten" og dermed gør opmærksom på forhold, der ellers er ukendte.

Politi kort

Et prøv-lykken-kort kan medføre, at politiet kan kontaktes. Politiet kan dog være mere eller mindre korrupt. Der trækkes derfor et politikort blandt de tre mulige kort, som indikerer, hvorledes politiet handler i den pågældende situation.

Vejledning til dilemmakort

Den ideelle situation er, når medarbejdere fra Transparency International Danmark faciliterer diskussionen med mindre grupper i gymnasieklassen. Hvis dette ikke er muligt, kan en lærer også facilitere diskussionen og derefter sende eleverne ud i mindre grupper.

Dilemmakortene er tiltænkt sådan, at man læser et dilemmakort og diskuterer dilemmaet, hvorefter man læser svaret på bagsiden og forholder sig til dette. Når et dilemmakort er uddebatteret, vælges et nyt dilemmakort fra bunken.

Pointen er ikke, at deltagerne skal komme frem til ét korrekt løsningsvar, men snarere diskutere de forskellige moralske aspekter i dilemmaet, hvorefter de læser svaret på bagsiden og forholder sig til dette. Her er det vigtigt, at eleverne bemærker hvilken form for korruption, der er tale om i dilemmaet - altså dét, som er markeret i fed og kursiv i løsningsvaret.

Det er vigtigt at sige, at dilemmaerne som udgangspunkt ikke alle er nogle, som man bliver straffet for at begå. De er snarere tænkt til at vise princippet bag forskellige former for korruption.

Bemærk, at dokumentet med dilemmakort ikke må printes dobbeltsidet. Hver side foldes på midten, så dilemmaet står på den ene side, og papiret kan vendes for at se løsningen.

Afrundning

Vi håber, at I har fundet ovenstående materiale interessant og lærerigt i undervisningen. Til at følge op kan nedenstående opsamlende spørgsmål til eleverne anvendes til at skabe refleksion over den nye viden:

- Hvad er de vigtigste pointer, I har lært om korruption i dag?
- Hvorfor skal vi forholde os til korruption?
- Er der korruption i Danmark?
- Kan I nævne forskellige former for korruption?
- Har I selv oplevet korruption?